

Nuoret ja mentorointi-kokous 27.11.2018

Joensuu, Aurora 202.

Paikalla: Miska Keskinen (SPR), Anna Lauttajärvi-Pietarinen (UEF), Anne-Mari Souto(UEF), Merja Lyytikäinen (UEF), Marina Cafaro (UEF), Hilikka Mäkinen (Ohjaamo Joensuu), Anna-Maija Tuunainen (UEF), Jenna Summala (Lyseon lukio), Päivi Lehto (Metsäkeskus), Pasi Hirvonen (UEF),Antti Erkkilä (UEF), Irmeli Mustalahti (UEF),Nina Tokola(UEF)

Tutkija Nina Tokola johdatteli osallistujat päivän aihepiiriin ja tavoitteisiin.

Paikalla oli monia ohjauksen asiantuntijoita, joten yhtenä tavoitteena oli mentoroinnin käsitteen määritelmän avaaminen ja siitä keskustelu.

Tavoitteena oli myös oppia Suomen Punaisen Ristin mentorointimallista ja miettiä yhteiskehittelyn mahdollisuuksia siihen liittyen.

Projektipäällikkö Miska Keskinen SPR:n *Turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan saaneiden työelämävalmiuksien tukeminen* –projektista esitteli siihen kuuluvan mentorointiohjelman periaatteita ja tavoitteita (kts kuva 1), joiden pohjalta virisi innokasta keskustelua. Useat turvapaikanhakijat tulevat kulttuureista, joissa itseohjautuvuuteen ei samalla lailla kuin Suomessa ole kasvatettu ja kasvettu. Maahanmuuttajilla on usein vaikeuksia ilmaista (=sanottaa) mitä osaa, millaisesta koulutuksesta on kiinnostunut ja mistä ei. Osaamista karttuu myös harrasteiden kautta. Turvapaikanhakijoiden valmentamisessa urapoluille on ollut aukko Suomessa ennen SPR:n ohjelmaa. Mallin keskeisenä sisältönä toimii osaamiskartoitus, jolla selvitetään henkilön formaalia ja informaalia (kyvykkyydet, jotka eivät mitattavissa työelämäpoliittisin mittarein) osaamista hänen tavoitteitaan.

Kuva 1.

SPR:llä on jo aineistoa yli 2000 henkilön osaamisesta. Jotkut turvapaikanhakijat ja maahanmuuttajat ovat ns. nollaosaajia, kun taas osa on korkeasti koulutettuja ammattilaisia. Tätä osaamiskartoitusaineistoa SPR on valmis tarjoamaan tutkijoiden käyttöön yhteistyön merkeissä. Ohjelman kautta noin tuhat turvapaikanhakijaa on päässyt tutustumaan eri alojen työpaikkoihin ja yli 200 on työllistynyt. Ohjelmassa koulutettavalta mentorilta vaaditaan vain siviilirohkeutta ja työkokemusta. Tarkoituksena on, että kynnys lähteä mukaan on matala mentorille. Mentorintisuhde kestää kaksi kuukautta, jonka aikana tapaamisia on viisi (á 2 h). Prosessin suorittaneet saavat digitaalisia osaamismerkkejä, joita voi hyödyntää työnhaussa. Mentorointia on kokeiltu myös virtuaalisesti menestyksekkäästi.

Tutkija Nina Tokola esitti tuloksia muslimitaustaisten nuorten aikuisten työelämäkokemuksia käsittelevästä tutkimuksesta, jotka taustoittivat Miska Keskinen esitystä ja tukivat ajatusta käynnissä olevan mentorointiohjelman keskeisestä tarpeesta. Assistentti Anna Lauttajärvi-Pietarinen taas esitteli ALL-YOUTH-tutkimushankkeessa valmistellun kartoituksen työllisyyttä edistävästä mentorointimalleista Suomessa* ja antoi eväitä mentoroinnin käsitteen määrittelyyn.

Kokouksen keskusteluissa nousi esiin mm. seuraavia asioita liittyen esiteltyyn malliin ja yhteistyöhön:

- yhteistyön tärkeys TET-harjoittelun monipuolistamiseksi ja kiinnostavammaksi kehittämiseksi nuorille ylipäättään.
- Työelämämentorointi olisi tarpeen ja luonnollinen seuraava askel monille Ohjaamon asiakkaina oleville nuorille Ohjaamalla saadun yksilövalmennuksen ja muun tarpeellisen pohjatyön jälkeen.
- Maahanmuuttajapalvelut tarjoavat Ohjaamolle nuoria enenevästi ja uudet työkalut heidän palvelemiseksi ovat tervetulleita.
- Mentoroinnin tarve ei katso koulutuksen tasoa. Esimerkiksi tutkijan paikoista kilpailu on kovaa ja moni tohtorikouluista valmistuva ilmaisee, ettei tunne ”osaavansa mitään”, vaikka kuinka olisivat päteviä.
- Ohjauksen oppiaineella olisi annettavaa yhteistyöhön esimerkiksi hyödyntämällä opiskelijoiden harjoittelujaksoa sekä osaamisen sanoittamisessa ja tunnistamisessa.
- Mentorointiohjelmaan tarvitaan eri tasoisen asiantuntijuuden omaavia mentoreita – tarve ja tavoitteet määrittelevät suhteen.
- Amerikkalainen ja eurooppalainen mentorointikäsitys eroavat karkeasti siten, että amerikkalainen keskittyy urakehitykseen, kun taas eurooppalainen yksilön kokonaisvaltaiseen kehitykseen. Tässä suhteessa mallissamme pyritään ensi sijassa vaalimaan eurooppalaista käsitystä.
- SPR on etulinjassa kehittämässä mallia eri toimijoiden kanssa niin, että **myös kantasuomalaiset nuoret** lähtisivät mukaan mentoroitaviksi (aktoreiksi). ALL-YOUTH fasilitoi kumppaniorganisaatioitaan ja sitä kautta **bio- ja kiertotalousalan yrityksiä** keskustelemaan yhteistyöstä SPR:n mentorointiohjelman kanssa tavoitteena sitouttaa alalla toimivia asiantuntijoita mentoreiksi. ALL-YOUTH voisi tunnistaa mm. Ohjaamon avulla ja koulu- ja oppilaitosyhteistyön kautta nuoria alasta kiinnostuneita ja ohjata heitä ohjelman pariin.

- ALL-YOUTH- hankkeen tutkimuksen avulla voitaisiin auttaa nuoria kertomaan työelämälle sen, kuinka työelämän tulisi näyttäytyä heille.
- Yhteistyö työelämäpalvelujen kanssa katsottiin mallin kehittelyssä oleelliseksi jatkuvuuden ja rakenteellisen kehittämisen kannalta, samoin kuin digitaalisen palvelualustan kehittämisen ja käyttäjäkokemusten huomioon ottaen.
- Kansainvälisiltä foorumeilta tulisi hakea vastauksia Suomessa pinnalla oleviin (maahanmuuttaja)nuorten työllistymistä koskeviin kysymyksiin oppiaksemme heidän oppimastaan.

*Kartoitusta päivitetään ja se on saatavilla ALL-YOUTH-tutkijoilta.

Muistiinpanot laati Nina Tokola